

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของ
นักเรียนโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน

Factors Related to Application of the Sufficiency Economy Philosophy to Daily Student Live in
the Project of the Community Sufficiency Economy Learning Center

วรรณภา หล่อนิล¹ ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมมาธิวัฒน์¹ ทิพวรรณ ลิ้มงูร¹

Wanna Lornil¹ Duangkamol Panrodtip Thammathiwat¹ and Tippawan Limunggura¹

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง 420 ราย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 12.38 ปี ศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษามากที่สุด (61.4%) มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน 21 บาท นักเรียนส่วนใหญ่มีการออมเงิน (80.7%) โดยมีเงินออมเฉลี่ย 1,382.07 บาท ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ (60.9%) ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง (67.6%) มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันในระดับปานกลาง (68.3%) และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน คือ การออมเงิน ($r=0.12$) จำนวนช่องทางการรับข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($r= 0.20$) จำนวนกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมในโครงการฯ ($r= 0.21$) ระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ($r=0.37$) และปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการออมเงิน ซึ่งมีประสิทธิภาพพยากรณ์ ร้อยละ 15.1 ($R^2 = 0.151$)

คำสำคัญ: การประยุกต์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research were to study factors related to Sufficiency Economy Philosophy to daily student living in the Project of the community Sufficiency Economy Learning Center, the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Agriculture and Cooperatives by interviewing 420 random students. Study instrument was a questionnaire. Data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, median, maximum, pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไปสาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520 นำไปใช้

The results showed that most of students in the project were female,. average age of 12.38 years. Most of them (61.4%) studied at elementary level. Average income were 21 baht per day. 80.7 percent from all students were saving , average 1382.07 baht. The majority of students parents (60.9%) were agricultural occupations. The most students (67.6%) had a medium level of knowledge and understanding of Sufficiency Economy Philosophy, the application of the Sufficiency Economy Philosophy in daily medium level (68.3%) the factors analysis at 95 percent confidence, Factors positively related to the Sufficiency Economy Philosophy were savings, ($r=0.12$) numbers of channel to get the information of the Sufficiency Economy Philosophy ($r= 0.20$), number of participant activities in the project($r= 0.21$) and the level of knowledge and understanding of Sufficiency Economy Philosophy($r=0.37$). And factors significantly application of the Sufficiency Economy Philosophy to Daily Student, knowledge and understanding of Sufficiency Economy Philosophy, savings. All significant variables can explain the variation of application of the Sufficiency Economy Philosophy to Daily Student of 15.1 ($R^2 = 0.151$).

Keywords: Application,Sufficiency Economy Philosophy

คำนำ

ในการพัฒนาประเทศตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2548 ยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดิน ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดความยากจน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งระบบตั้งแต่บุคคล ชุมชน และประเทศ เป็นนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนยากจนให้อยู่ดีมีสุข โดยเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย สร้างศักยภาพของคนจนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี และความพอประมาณอย่างมีเหตุผล ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นพลังแผ่นดินที่ดำรงความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนและถาวร (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548) นโยบายรัฐบาลดังกล่าวได้กำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและองค์กรชุมชน ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน และเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์จัดความยากจน โดยมีเป้าหมายคือเกษตรกรและผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ เช่น โครงการแปลงเรียนรู้ควบคุมการผลิตเพื่อเลี้ยงชีพ โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์โครงการ 1 ตำบล 1 ฟาร์ม ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล โรงเรียนแก้งคน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน เป็นต้น ซึ่งโครงการดังกล่าวสามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความยากจนได้ในระดับหนึ่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2549) สำหรับโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนนั้นทางสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรพร้อมทักษะการประกอบอาชีพทางการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการในลักษณะนำทำนพ (learning by doing) นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ซึ่งการดำเนินโครงการดังกล่าวได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้มีการดำเนินงานในรูปแบบศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (ศูนย์หลัก) และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการเกษตรให้เกษตรกร ประชาชน และนักเรียนผู้สนใจ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2554)

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าการจะยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกระดับ รวมทั้งเกษตรกรให้อยู่ดีมีสุขภายใต้ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมนั้นควรมีการพัฒนาปลูกฝังให้กับ ประชาชนตั้งแต่ช่วงที่เป็นเยาวชน/นักเรียน จะส่งผลต่อการปลูกจิตสำนึกและเกิดการพัฒนาได้ดีที่สุด อันประกอบกับ การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นพพร เมื่อนันต์กุล (2549) ได้ทำการศึกษากำหนดรูปแบบปฏิบัติตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรอำเภอเวียงชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ พื้นที่พัก อาศัย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส และหนี้สิน นอกจากนี้แล้ว ปวัน มีนรักษ์เรือนเดช (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่ เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการในพระราชดำริ ได้แก่ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งทาง สังคม ประเภทของช่องทางารรับสื่อ ลักษณะของสื่อที่รับเป็นประจำ การรับรู้เกี่ยวกับโครงการชีวิตพอเพียงตามแนว พระราชดำริ การปฏิบัติตามโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และการศึกษาของสามารถ แก้ววราย (2551) , เลื่องทิพย์ เกตุกราย (2551)และ ฎริปัญญา เกิดศรี (2553) ได้ผลการศึกษาที่ตรงกันคือ ระดับความรู้ความเข้าใจหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากงานวิจัยของนักวิชาการดังกล่าว ข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่หลายปัจจัยขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่มี การศึกษา โดยปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน อาชีพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยมีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และเนื่องจากที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกับนักเรียนที่เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ไม่ทราบว่าการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้มีมาก น้อยเพียงใด ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงจะศึกษาว่ามีปัจจัยใดที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ที่เข้าร่วมในโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ 2554 ซึ่งเป็น โครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อเปิดโอกาสในการส่งเสริมความรู้ทักษะด้านการเกษตรและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนที่มีความสนใจ และผู้ศึกษามีความคาดหวังว่าผลการศึกษานี้จะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานใน การนำไปพัฒนาโครงการในปีงบประมาณต่อ ๆ ไป และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่ ต้องดำเนินงานภายใต้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก่อให้เกิดการสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการที่จะทำให้เกิดผลในการพัฒนานั้น ทุกภาค ส่วนจะต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง ทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับองค์กร และระดับสังคม จึงจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล 2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน 3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียนของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จำนวน 12,750 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีการของ Taro Yamane (1973) ผลจากการแทนค่าตามสูตรขนาดตัวอย่างควรมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 387 ราย ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 420 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดย ขั้นที่ 1 เลือกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียนจังหวัดละ 1 ศูนย์ เพื่อให้ครอบคลุมทุกจังหวัด จำนวน 70 ศูนย์ ทั่วประเทศ ไม่รวมพื้นที่ 5 จังหวัดที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วโดยศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจากรายชื่อศูนย์ฯ ของแต่ละจังหวัด จากนั้นในขั้นที่ 2 ทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนจำนวน 6 คนหนึ่งศูนย์ฯ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยกำหนดช่วงความถี่ของนักเรียนที่จะตอบแบบสอบถามให้ห่างกัน 5 ลำดับตามรายชื่อสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีอยู่ประมาณ 30-35 ราย ต่อหนึ่งศูนย์ฯ เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และวิธีการวัดจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยพบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนของความรู้อาจมีความเข้าใจมีค่าเท่ากับ 0.76 ส่วนของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเท่ากับ 0.84 คือข้อคำถามมีความเที่ยงตรงใช้ได้ และนำแบบสอบถามที่ได้ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยใช้สถิติ ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับชั้นที่ศึกษา, รายได้, การออม, จำนวนสมาชิกในครัวเรือน, อาชีพผู้ปกครอง, ช่องทางการรับข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วมในโครงการ และความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวแปรตาม คือ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.1 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 12.38 ปี ศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 61.4 มีรายได้เฉลี่ย 21 บาทต่อวัน ส่วนใหญ่มีการออมเงิน ร้อยละ 80.7 นักเรียนที่มีการออมเงินมีจำนวนเงินออมเฉลี่ย 1,382.07 บาท ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ร้อยละ 60.9 นักเรียนได้รับข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เฉลี่ย 6.22 ช่องทาง โดยได้รับความรู้จากครู/อาจารย์มากที่สุด ร้อยละ 89.3 จากการอบรมร้อยละ 80.7 ส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการเนื่องจากต้องการความรู้ในการทำ การเกษตร ร้อยละ 80.2 และต้องการนำความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 88.8 จำนวนกิจกรรมที่นักเรียนได้เข้าร่วมในโครงการ เฉลี่ย 7.37 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุดคือการปลูกผักและพืชผลปลอดสารพิษ ร้อยละ 90.0 รองลงมาคือการจัดทำบัญชีและการออม ร้อยละ 85.5 การปรับแนวคิดในการดำเนินชีวิตประจำวันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 78.3

ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.6 ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 18.8 และมีระดับความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 13.6 ตามลำดับ (Table 1)

Table 1 Knowledge and Understanding of Sufficiency Economy Philosophy

(n=420)

Level of Knowledge and Understanding	Number	% of Production
Low	79	18.8
Medium	284	67.6
High	57	13.6

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน เป็นต้น อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 81.2 รองลงมานักเรียนได้เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 73.1 และนักเรียนร่วมยกย่อง เชิดชู ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงของชุมชน เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 70.7 ส่วนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติสม่ำเสมอ น้อย ได้แก่ นักเรียนมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ร้อยละ 32.6 รองลงมา นักเรียนนักเรียนนำของที่ใช้แล้วหรือของที่เหลือใช้กลับมาปรับปรุงใช้ใหม่อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 29.8 ในภาพรวมนักเรียนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.3 รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ 16.9 และระดับน้อยร้อยละ 14.8 (Table 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Table 2 Application of Sufficiency Economy Philosophy

(n=420)

Level of Application	Number	% of Production
Low	62	14.8
Medium	287	68.3
High	71	16.9

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การออมเงินของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($r=0.12$) จำนวนช่องทางในการรับข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($r=0.20$) จำนวนกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมในโครงการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($r=0.21$) ระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($r=0.37$) ซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลการศึกษานักวิชาการบางท่านดังนี้ นพพร (2549) ที่พบว่า การออมเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เอื้องทิพย์ (2551) พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนในตำบลคลองพระอุดม แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม แหล่งความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วมในโครงการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยอาจกล่าวได้ว่าเมื่อมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้นจะทำให้ได้เห็นรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่นักเรียนสามารถนำมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับการใช้ชีวิตได้มากขึ้นตามไปด้วย ส่วนสามารถ (2551) ที่ทำการศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า กลุ่มคนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่เพิ่มขึ้นจะมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นด้วย (table 3)

Table 3 Correlation Factors studied with the Sufficiency Economy Philosophy Applied in the Daily Life of Students.

variable	r	P - value
Savings.	.123*	.012
Channels of information	.200**	.000
Number of activities	.209**	.000
Knowledge and understanding	.368**	.000

** = $p < 0.01$, * = $p < 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน เมื่อนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์ด้วยวิธี Stepwise Multiple Regression พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยมีประสิทธิภาพการพยากรณ์ร้อยละ 15.1 ($R^2 = 0.151$) มีจำนวน 2 ปัจจัยเรียงตามน้ำหนักสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) จากมากไปน้อย คือ 1) ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\beta = 0.369, p < 0.5$) 2) การออมเงิน ($\beta = 0.124, p < 0.5$) และสามารถสร้างสมการถดถอยเพื่อใช้พยากรณ์การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

$$Y' = 12.89 + 0.369 \text{ ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง} + 0.124 \text{ การออมเงิน}$$

โดยค่า

b_0 = ค่าคงที่ หรือ Constant (a)

b_n = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ x

Y' = คะแนนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

x_1 = คะแนนความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

x_2 = คะแนนการออมเงิน

table 4 Factors significantly application of the Sufficiency Economy Philosophy to Daily Student

Variable	b	beta	t	P-value
Knowledge and understanding (x_1)	0.542	0.369	8.164	0.000
Savings. (x_2)	1.530	0.124	2.753	0.006
Constant (a) = 12.897, R = .389, $R^2 = .151, F = 37.04$				

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 63.1 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 12.38 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.4 ศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 21 บาทต่อวัน นักเรียนมีการออมเงิน ร้อยละ 80.7 เงินออมเฉลี่ย 1,382.07 บาท ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 60.9 ประกอบอาชีพทำการเกษตร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลางมากที่สุดร้อยละ 67.6 มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.3 และผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียน คือ การออมเงิน จำนวนช่องทางการรับข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วมในโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 2 ปัจจัย คือ 1) การออมเงิน อธิบายได้ว่านักเรียนที่มีการออมเงิน ก็จะมีการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่านักเรียนที่ไม่มีการออมเงิน 2) ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อธิบายได้ว่าเมื่อนักเรียนมีความรู้ความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่สูงขึ้น นักเรียนก็จะมี การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้นไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษานี้พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการควรให้ความสำคัญกับช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีหลายช่องทางมากขึ้นเพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายสะดวกต่อการรับรู้ข้อมูล และควรให้ความสำคัญกับการอบรมให้ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้อง คือ ในการจัดกิจกรรมควรอธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจว่ากิจกรรมที่ได้รับการอบรมนั้นมีความเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรด้วยซึ่งจะทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ได้จริง นอกจากนี้กิจกรรมที่ควรสนับสนุนให้เกิดเป็นรูปธรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว คือ กิจกรรมด้านการออม และการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ซึ่งถือเป็นกิจกรรมเบื้องต้นที่ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนและเยาวชนรู้จักนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2549. **ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พ.ศ. 2549.** กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- นพพร เมธีอนันต์กุล. 2549. **การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์.** ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ภูริปัญญา เกิดศรี. 2553. **ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน : ศึกษากรณี ตำบลนิคมกระเสียว อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี.** คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สามารถ แก้วฉาย. 2551. **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงรากใหญ่ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.** สาขาการวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2554. **เอกสารโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554.** กรุงเทพฯ : กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน, สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2548. **แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551.** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เอื้องทิพย์ เกตุฉาย. 2551. **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** สาขาวิชาการจัดการโครงการและการประเมินโครงการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

Yamane, T. 1973. *Statistic : An Introductory Analysis.* 3rd ed. New York : Harper & Row.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้